

Bemærkninger til forslaget

Da folketinget den 22. marts 1984 på baggrund af et VS-forslag (se Folketingstidende 1983-84, 2. samling, forhandlingerne sp. 259 og 2802 samt tillæg A sp. 1055) diskuterede spørgsmålet om førstebrug af atomvåben, var der bred enighed om, at det er afgørende at sikre, at atomvåben aldrig tages i brug. Som forsvarsministeren udtrykte det: »Regeringen vil . . . til enhver tid arbejde for, at antallet af atomvåben begrænses mest muligt, og at brug af disse våben aldrig bliver aktuel.«

Dette skal ses i sammenhæng med, at ingen har søgt at bestride, at en førstebrug af atomvåben vil udløse en altødelæggende katastrofe.

Det vil være den mest ansvarløse og forbryderiske handling, som overhovedet kan tænkes, og intet – intet – ville kunne retfærdiggøre denne handling.

Den beskrivelse af problemet, som de tidligere rådgivere for flere amerikanske præsidenter McGeorge Bundy, George F. Kennan, Robert S. McNamara og Gerald Smith har givet, er fortsat fuldt ud dækkende:

»Det er på tide, at man erkender, at ingen nogen sinde har kunnet fremkomme med overbevisende argumenter for, at brugen af kernevåben, selv i den mindste målestok, med nogen sandsynlighed skulle kunne forblive begrænset. Alle seriøse undersøgelser og alle militære øvelser gennem de sidste 25 år har demonstreret, at selv den mest begrænsede brug i kamp ville betyde enorme ødelæggelser for den civile befolknings liv og ejendom. Der er ingen grund til at tro, at en sådan kernevåbenaktion ikke ville føre til altødelæggende gensidig anvendelse af kernevåben. Enhver brug af kernevåben i Europa af NATO-landene selv eller rettet mod disse indebærer en høj og uundgåelig risiko for at eskalere til den totale atomkrig, som vil bringe ødelæggelse til alle og sejr til ingen.

Det eneste klart definerede brandbælte mod en total atomkrigskatastrofe er det, der løber mellem alle andre typer konflikter og en hvilken som helst brug af kernevåben. At holde dette skel entydigt og stærkt er i hele menneskehedens dybeste interesse. (. . .) På baggrund af de forfærdelige conse-

kvenser af selv den mest begrænsede brug af kernevåben og umuligheden for begge parter i at give nogen garanti mod ubegrænset eskalering må man nære den alvorligste tvivl om det kloge i en politik, som understreger effektiviteten af en eller anden form for førstebrug af kernevåben fra den ene eller den anden side. Det synes således på tide at overveje mulighederne, kravene, vanskelighederne og fordelene ved en politik baseret på ikke-førstebrug.« (Fra »Kernevåben og Atlantpagten« i bogen »NATOs strategi. Førstebrugsdebatten«, SNU 1982).

Men på trods af, at alle synes at have erkendt, at førstebrug af atomvåben vil være kollektivt selvmord, er der endnu ikke fra den danske regerings side gjort noget som helst effektivt for at fremme denne sag. Tværtimod har regeringen, da den i FN fik chancen, direkte modarbejdet (stemt imod) et forslag mod førstebrug af atomvåben (se nedenfor).

I foråret 1984 så det ellers ud, som om der skulle til at ske noget. I folketingets dagsorden af 3. maj 1984 blev det slået fast, at regeringen skal arbejde for en international aftale, herunder mellem NATO og Warszawapagten, om nej til førstebrug af kernevåben af enhver art.

Men regeringen foretog sig ingenting. Jo, den meddelte de øvrige NATO-lande, hvad folketinget havde besluttet, dvs. hvad enhver i forvejen kunne læse i aviserne, men derudover foretog den sig intet.

I oktober 1984 meddelte NATOs nye generalsekretær, Lord Carrington, at NATO ikke vil binde sig til at love at lade være med at bruge atomvåben. Lord Carrington mente, at et sådant løfte ville svække »afskrækkelsen mod et konventionelt angreb« (se Information den 18. oktober 1984).

På trods af, at NATO dermed officielt blokerede for muligheden for en aftale om forbud mod førstebrug af atomvåben, foretog regeringen sig ikke noget.

I NATO-kredse hævdes det ofte, at et styrket konventionelt forsvar – herunder iværksættelsen af nye doktriner som f.eks. FOFA – vil kunne hæve